

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-1285

17.07.2020

Прем'єр-міністру України

ШМИГАЛЮ Д.А.

Шановний Денисе Анатолійовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Льовочкіна С. В., оголошений на засіданні Верховної Ради України 17 липня 2020 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 3 арк. у 1 прим.

З повагою

Дмитро РАЗУМКОВ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

№ 129-1/22

від "14" липня 2020 року

Прем'єр-міністру України
Д.А. ШМИГАЛЮ

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

Щодо погіршення життєвих умов українських домогосподарств

Нещодавнє відзначення в Україні Дня родини в черговий раз привернуло увагу суспільства до важкого матеріального становища, в якому в останні роки опинились багато українських сімей. Однією з головних причин такої ситуації стало те, що в багатьох родинах годувальники не можуть знайти роботу, а розмір соціальних виплат і допомог не дозволяє забезпечити гідні умови існування.

Більш як у третині (33,8%) українських домогосподарств жодний член сім'ї не має роботи, а в сільській місцевості частка таких домогосподарств ще вища (42,5%). З огляду на це, оптимізм Уряду з приводу успішності своїх кроків в напрямі боротьби з безробіттям та певного зниження її рівня в першому кварталі ц.р. є недостатньо обґрунтованим. Зокрема, кількість громадян, яких за словами Міністра розвитку економіки, торгівлі і сільського господарства вдалось працевлаштувати з початку епідемії COVID-19 через фонди зайнятості - 156 тис. осіб¹, виглядає явно недостатньою в порівнянні з числом офіційно зареєстрованих безробітних - 516 тис. (на 2 липня ц.р.) і, тим більше, в порівнянні з кількістю безробітних, розрахованою за методикою МОП - 1,6 млн. громадян (на 1 квітня ц.р.). До того ж, за оцінками фахівців МВФ, зростання безробіття в Україні може прискоритись і за результатами поточного року її рівень сягне 12,6%.

Єдиним джерелом засобів існування таких сімей є пенсії та різні види допомоги від держави, які через випереджаюче зростання цін і тарифів в останні роки скоротились до розмірів, що не дають змоги забезпечити нормальний рівень життя.

¹ <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=7aa23ba1-5584-489f-978f-f88f4dd3ae69&title=ZavdiakiProgramiPoChastkovomuBezrobittiuZberezhenoBilshe200-TisiachRobochikhMists-IgorPetrashko>

Причиною такої ситуації є прив'язка переважної більшості соціальних виплат до офіційно встановленого прожиткового мінімуму, який є удвічі нижчим за фактичний, що розраховується Мінсоцполітики на основі споживчого кошика та індексу цін. Наприклад, у травні поточного року фактичний прожитковий мінімум на одну людину без урахування обов'язкових виплат становив 3901 грн., в той час як офіційно встановлений - лише 2 028 грн., тобто у 1,9 рази менше.

Підвищення прожиткового мінімуму з 1 липня не вирішило цієї проблеми, оскільки його зростання (+ 4% або 91 грн.), по-перше, нездатне істотно покращити рівень життя сімей, а, по-друге, майже повністю нівельоване ростом цін. Зокрема, продукти харчування за перші 5 місяців цього року подорожчали на 4%, в т.ч. хліб - на 4,9%, макаронні вироби - на 3,3%, а послуги охорони здоров'я - на 4,4%.

Аналогічна ситуація склалась із допомогою на народження, розмір якої після скасування у 2014 році прогресивної шкали виплат, залежно від кількості народжених дітей, впав у доларовому еквіваленті на 60-90%. Масштаб цих втрат настільки великий, що його не здатна компенсувати запроваджена у 2019 році виплата багатодітним сім'ям (на 3-ю і кожну наступну дитину до 3 років) та інші форми допомоги від держави – надання компенсації за послуги «муніципальної няні», «бебі-боксів» для новонароджених тощо.

За таких низьких соціальних стандартів, ризики потрапити у пастку бідності для сімей з дітьми збільшуються. За оцінками UNICEF, за підсумками 2019 р 44,5% сімей з дітьми, 51,1% сімей з дітьми до 3-х років і 63,8% сімей з 3-ма і більше дітьми перебували за межею абсолютної бідності, маючи рівень споживання (витрат) нижчим за фактичний прожитковий мінімум.

Втім, навіть наявність у сім'ї працюючих членів не гарантує домогосподарствам гідного рівня життя, що призводить до зростання масштабів в Україні проблеми "трудової бідності". Витрати понад третини (33,7%) працюючих є нижчими за фактичний прожитковий мінімум, що дозволяє віднести кожного третього працюючого в Україні до категорії бідних. У цьому контексті слід звернути увагу на те, що анонсована Урядом програма зі створення 500 тис. нових робочих місць із зарплатою в 6-8 тис. грн² сама по собі не зможе суттєво вирішити питання бідності.

Складна ситуація із зайнятістю, низький рівень зарплат та соціального захисту призводить до втрати українцями впевненості в завтрашньому дні. Це змушує громадян відкладати "до кращих часів" рішення про створення сімей та народження дітей. Один з найболючіших наслідків такої ситуації – загострення демографічної кризи, що, зокрема, втілюється у постійному скороченні кількості багатодітних сімей. За останні 5 років їх частка знизилась з 3% до 2,7% від загального числа сімей з дітьми. Кількість живонароджених дітей з 2014 по 2019 рік скоротилась на 34%, а укладених шлюбів - на 19%.

Подальша відсутність рішучих й ефективних дій Уряду щодо поліпшення життєвих умов та матеріального становища українських сімей загрожуватиме поглибленням демографічної кризи та розширенням масштабів депопуляції населення країни.

² <https://www.rbc.ua/ukr/news/denis-shmigal-nauchitsya-zhit-novyh-usloviyah-1587495027.html?fbclid=IwAR2nV8gZ53CDpGJK-4MI6Tg7N66yqJFf8vizzikQ47w56BjxgC2i1xX67MA>

Враховуючи вищезазначене, керуючись статтею 15 Закону України «Про статус народного депутата України» вимагаю невідкладно вжити комплексних заходів, спрямованих на істотне покращання рівня життя українських сімей, передбачивши, зокрема, дієві кроки щодо зменшення рівня бідності серед соціально вразливих верств населення, створення достатньої кількості нових робочих місць із зарплатами, рівень яких давав би громадянам можливість забезпечити гідні умови існування власних родин. Про наслідки вжитих заходів прошу поінформувати мене у встановлений законодавством термін.

З повагою

Народний депутат України

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized Cyrillic letters 'СВ' followed by a long horizontal stroke.

С. Льовочкін

(Посвідчення № 129)